

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งมีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด 285 คน (เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2540)

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มเพียงจำนวนร้อยละ 25 ของประชากรทั้งหมดเท่านั้น (จักรพันธ์, 2530) และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 74 ตัวอย่าง

พื้นที่เป้าหมายนั้น ผู้วิจัยได้กระจายกลุ่มไปตามอำเภอต่างๆ ที่สมาชิกสหกรณ์ประกอบอาชีพ คือ อำเภอสันกำแพง อำเภอสันป่าตอง อำเภอสารภี อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

ตารางการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่

อำเภอ	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
สันกำแพง	181	46
สันป่าตอง	31	8
สารภี	19	5
สันทราย	29	8
บ้านธิ	25	7
รวม	285	74

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามข้อมูลและวัดลักษณะต่างๆ ของตัวอย่างซึ่งประกอบไปด้วย คำถามปลายปิด (Close - ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended Question) เพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภูมิหลัง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของสมาชิกสหกรณ์

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภูมิหลังได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สภาพตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ และความรู้เกี่ยวกับหลักและวิธีการสหกรณ์

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้จากการเลี้ยงโคนมและขนาดของฟาร์มโคนม

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสังคมและจิตวิทยาได้แก่ ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ และทัศนคติต่อสหกรณ์

ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับความคาดหวังต่อประโยชน์จากการเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีจำนวน 10 ข้อความ

ทัศนคติต่อสหกรณ์ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับทัศนคติของสมาชิกสหกรณ์ที่มีต่อสหกรณ์ เป็นข้อความประเภทเห็นด้วย (Favorable Statement) และประเภทไม่เห็นด้วย (Unfavorable Statement) โดยมีข้อความเห็นด้วย 6 ข้อความ ไม่เห็นด้วย 4 ข้อความ

ข้อความแต่ละข้อความเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย (ระดับการให้คะแนน 1-5) ตามแนวการวัดทัศนคติของ Likert สำหรับการให้คะแนนจะแบ่งตามลักษณะข้อความเป็นแบบ Favorable หรือ Unfavorable ดังนี้

ระดับความเห็น / คะแนน	ลักษณะข้อความ	
	Favorable (เชิงบวก) คะแนน	Unfavorable (เชิงลบ) คะแนน
เห็นด้วยที่สุด (มากที่สุด)	5	1
เห็นด้วย (มาก)	4	2
ไม่แน่ใจ (ปานกลาง)	3	3
ไม่เห็นด้วย (น้อย)	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (น้อยที่สุด)	1	5

คะแนนเฉลี่ยที่ได้นำมาแบ่งเป็นช่วงๆ เพื่อพิจารณาตัวแปรทางสังคม และจิตวิทยา โดยใช้วิธีการคิดค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score) ของคุณลักษณะในแต่ละด้าน โดยใช้สูตรที่จรัส (2527 : 35-36) ใช้คำนวณ คือ

$$WMS = \frac{5F_1 + 4F_2 + 3F_3 + 2F_4 + 1F_5}{TNR}$$

WMS = น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย

F_1 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่า เห็นด้วยที่สุด

F_2 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่า เห็นด้วย

F_3 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่า ไม่แน่ใจ

F_4 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่า ไม่เห็นด้วย

F_5 = จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เลือกตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

TNR = จำนวนของผู้ที่ให้ข้อมูลทั้งหมด

โดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ยจากสูตรที่ จรัส (2527 : 35-36) ใช้คือ

$$\text{ขนาดของชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

5

เมื่อได้คะแนนเฉลี่ยแล้ว นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ในการแสดงออก ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในด้านนั้น เห็นด้วยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในด้านนั้น เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในด้านนั้น ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในด้านนั้น ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในด้านนั้น ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกสหกรณ์ โคนมเชียงใหม่ จำกัด ซึ่งประกอบด้วย

การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุม

การมีส่วนร่วมในการถือหุ้นของสหกรณ์

การมีส่วนร่วมในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสหกรณ์

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ วัดได้โดยระบบการให้คะแนนตามระดับความถี่ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

ทุกครั้ง	=	3 คะแนน
บ่อยครั้ง	=	2 คะแนน
นานๆ ครั้ง	=	1 ครั้ง
ไม่เข้าร่วม	=	0 คะแนน

คะแนนที่ได้นำมาเฉลี่ยๆ เป็นช่วง คือ

คะแนน 2.01 - 3.00 แสดงว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรม มาก

คะแนน 1.01 - 2.00 แสดงว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรม ปานกลาง

คะแนน 0.00 - 1.00 แสดงว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งจะใช้แบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด

การทดสอบแบบสอบถาม

1. การทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำเอาแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้จริงต่อไป

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ทำการทดสอบความเที่ยงที่แสดงถึงความสม่ำเสมอภายในของคำถามในแบบสอบถามทั้งหมดที่ใช้วัดในเรื่องเดียวกันได้มากน้อยเพียงใด ใน 2 ส่วนของแบบสอบถาม คือ ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ ที่สนคิดต่อสหกรณ์โดยจะแยกเป็นทัศนคติด้านบวกและลบ โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิกสหกรณ์โคนมแม่โจ้ จำกัด จำนวน 20 ราย ทดลองครั้งเดียว แล้วนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธี Split-half Method หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามครั้งแรกและครั้งหลัง โดยวิธีของ Pearson Product Movement Correlation หรือสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (ศรีพรรณ, 2537:148-149) จากนั้นนำมาหาสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงโดยใช้สูตรของ Spearman Brown (บุญธรรม, 2540:210) (ดูภาคผนวก ง)

สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

$$r_{XY} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2] [n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน
	X	=	ค่าของตัวแปรชุดที่หนึ่ง
	Y	=	ค่าของตัวแปรชุดที่สอง
	n	=	จำนวนข้อมูลในแต่ละชุด

ในการแปลความหมายของค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) สุภาพ (2525 : 59) ได้จำแนกความสัมพันธ์ไว้ดังนี้ คือ

0.80 – 1.00	มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
0.60 – 0.79	มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง
0.40 – 0.59	มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
0.20 – 0.39	มีความสัมพันธ์กันน้อย
0.01 – 0.19	มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก
ค่า – (ลบ)	หมายถึงลักษณะที่สัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม

สูตร Spearman Brown

$$r_{tt} = \frac{2 r_{XY}}{1 + r_{XY}}$$

r_{tt} = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

r_{XY} = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมของแบบทดสอบครั้งแรกและครั้งหลัง

สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงได้ดังนี้ (ผลการทดสอบอยู่ในภาคผนวก ง)

1. ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ $r_{tt} = 0.93$
2. ทักษะติดต่อสหกรณ์
 - 2.1 ทักษะคดีด้านบวก $r_{tt} = 0.92$
 - 2.2 ทักษะคดีด้านลบ $r_{tt} = 0.90$

ซึ่งค่า r_{ii} มีค่าสูง แสดงว่า คำถามมีความสัมพันธ์ภายในของคำถาม หรือมีความสัมพันธ์กันภายในคำถามอยู่ในระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด ได้แก่ ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ จากสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด สำนักงานสหกรณ์อำเภอเมืองเชียงใหม่ และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่
2. เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง โดยผู้วิจัย และทีมงาน รวม 4 คน ซึ่งได้รับการชี้แจงแนะนำให้เข้าใจก่อนที่จะรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความเรียบร้อย แล้วนำมาลงรหัสคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณด้วยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science :SPSS / PC⁺) ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลและเศรษฐกิจ อธิบายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและจิตวิทยา ใช้วิธีการคิดค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ในการแสดงออก
3. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ซึ่งมีสมการดังนี้

$$P = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_9x_9$$

เมื่อ P = ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกสหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

a = ค่าคงที่

b_1, \dots, b_9 = ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเมื่อควบคุมค่าของตัวแปรอิสระอื่น ที่มีอยู่ในสมการให้คงที่แล้ว

X_1 = อายุของเกษตรกร

X_2 = เพศของเกษตรกร

- X_3 = ระดับการศึกษา
 X_4 = สภาพตำแหน่งทางสังคม
 X_5 = ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์
 X_6 = รายได้จากการเลี้ยงโคนม
 X_7 = ขนาดของฟาร์มโคนม
 X_8 = ความคาดหวังต่อประโยชน์ที่จะได้รับ
 X_9 = ทัศนคติต่อสหกรณ์

ดังนี้

เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ พิชิต (2531:98) ได้แบ่งเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์

ค่าของ r	แสดงว่า
+ .70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางบวกสูง
+ .50 ถึง + .69	ความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร
+ .30 ถึง + .49	ความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลาง
+ .10 ถึง + .29	ความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ
+ .01 ถึง + .09	ไม่มีความสัมพันธ์ในทางบวกและแทบไม่มีความสัมพันธ์เลย
.00	ไม่มีสัมพันธ์เลย
- .01 ถึง - .09	ความสัมพันธ์ทางลบและแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย
- .10 ถึง - .29	ความสัมพันธ์ในทางลบและต่ำ
- .30 ถึง - .49	ความสัมพันธ์ในทางลบและปานกลาง
- .50 ถึง - .69	ความสัมพันธ์ในทางลบและมากพอสมควร
- .70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางลบและสูงมาก